

OBSCUR, -A
(ups'kur, -ə)

Es diu d'allò que és incert, de manera que infon temor,
inseguretat o desconfiança; desconegut, mal conegut o misteriós.

De *Què mou els morts*, s'ha dit...

«Aquest *retelling* gòtic és una lectura captivadora que et posarà els pèls de punta.»

Buzzfeed

«Els lectors quedaran captivats mentre la tensió creix fins a arribar a uns nivells incontenibles i a mesura que el vertader significat del títol de la novel·la queda a la vista de tots.»

Library Journal

«Una novel·la estudiada, que esborrona i que es gaudeix d'allò més.»

Publishers Weekly

«T. Kingfisher reuneix un enginy mordaç, encant i terror en un conte que et provocarà calfreds. Edgar Allan Poe n'estaria orgullós.»

BROM, escriptor

«Una història que se t'instal·larà sota la pell i no en sortirà mai.»

CAITLING STARLING, autora bestseller del USA

Today

«Inquietant, claustrofòbica i entretingudíssima. *Què mou els morts* em va repugnar de la millor de les maneres, em va fascinar!»

ERIN A. CRAIG, autora bestseller del *New York*

Times

«L'horror que destil·la *Què mou els morts* s'obre camí fins a arribar al sistema nerviós del lector des de la primera paraula i no tarda a prendre el control. Em vaig sentir impotent enfront de la terrible força de la novel·la i vaig haver d'acabar-la d'una sola llegida... O potser va ser la novel·la que va acabar amb mi.»

CLAY MCLEOD CHAPMAN, escriptor

«Et posa els pèls de punta de totes i cada una de les maneres desitjables.»

PREMEE MOHAMED, escriptora

«*Què mou els morts* és una lectura obligatòria. I punt.»

JORDAN SHIVELEY, escriptor

«Un gir nou i contagiós a l'horror gòtic clàssic.»

Booklist

«Una dissecció del cor del més cèlebre relat d'Edgar Allan Poe que aconsegueix trobar-hi dins tota una nova dimensió... Diversió en l'estat més pur.»

ANDY DAVIDSON, escriptor

«Una delícia gòtica!»

LUCY A. SNYDER, escriptora

«Una reinvençió a color de *La casa d'Usher* de Poe on rep tot-hom. Ningú no se l'hauria de perdre.»

BRIAN EVENSON, escriptor

QUÈ MOU ELS MORTS

QUÈ MOU ELS MORTS

T. Kingfisher

Traducció de Marta Armengol Royo

OBSCURA
e d i t o r i a l

Què mou els morts
Títol original: *What Moves the Dead*
© 2022, T. Kingfisher.

© 2024, Obscura Editorial, S.L.
Avinguda d'Esplugues, 77. 08034 Barcelona
© 2024, Marta Armengol Royo, per la traducció
© 2024, Marina Vidal, pel disseny de la coberta

Primera edició: maig de 2024

Fotografia de l'autora: J. R. Blackwell © T. Kingfisher
Composició de coberta: Marc Vilaplana
Correcció: Edgar Cotes i Argelich i Roser Vales i Abenzoa
Maquetació: Joana Macià Domingo
La il·lustració del bolet és un recurs de Flaticon.com

Tots els drets reservats. Gràcies per haver comprat una edició autoritzada d'aquesta obra. De conformitat amb les lleis de *copyright*, aquesta publicació no pot ser reproduïda ni distribuïda, ni totalment ni parcial, de la mateixa manera que en queden prohibits qualsevol tipus de reproducció i comunicació pública, sense el consentiment previ per escrit per part del titular o dels titulars. En cas de necessitar fotocopiar o escanejar un fragment d'aquesta obra, dirigiu-vos a CEDRO (Centre Espanyol de Drets Reprogràfics, <http://www.cedro.org>).

Printed in Spain – Imprès a Espanya

ISBN: 978-84-127327-7-1
Dipòsit legal: B 2230-2024

Imprès a Gràfiques Rey, S.L.
Carrer d'Albert Einstein, 54
08940 Cornellà de Llobregat
Barcelona

*Aquest és per als Irregulars de Dorsai,
que farien que l'Easton se sentís com a casa.
Shai Dorsai!*

CAPÍTOL 1

Les làmines del bolet eren del vermell intens del múscul seccionat, d'aquella tonalitat gairebé porpra que contrasta de manera espantosa amb el rosa pàl·lid de les vísceres. Havia vist aquell color moltes vegades en cérvols morts i soldats agonitzants, però trobar-me'l allà em va sorprendre.

Potser no hauria estat tan inquietant si els bolets no haguessin tingut un aspecte tan semblant al de la carn, amb els barrets humits i enganxifosos esponjats sobre les làmines vermell fosc. Creixien als forats de les roques d'aquell llac de muntanya com tumors en una pell malalta. Sentia l'impuls d'apartar-me'n, i un impuls encara més gran de punxar-los amb un bastó.

Em sentia vagament culpable per aturar el meu viatge per baixar del cavall a mirar-me els bolets, però el cansament començava a afectar-me i, el més important, al meu cavall també. La carta de la Madeline havia trigat més d'una setmana en arribar-me; per urgents que fossin les seves paraules, no vindria de cinc minuts.

En Hob, el meu cavall, va agrair el descans, però semblava irritat pel que ens envoltava. Es va mirar l'herba i després em va mirar a mi, donant a entendre que no era de la qualitat a la que estava acostumat.

—Pots beure una mica —li vaig dir—. Només una miqueta, potser.

Tots dos vam mirar cap a les aigües del llac. Fosques i molt quietes, reflectien aquells bolets grotescs i els joncs malgirbats

que s'inclinaven sobre la riba. Tant podria fer tres metres de fondària com trenta.

—Potser millor que no —vaig corregir. Em vaig adonar que a mi tampoc no em venien gaires ganes de beure'm aquella aigua.

En Hob va deixar anar el típic sospir dels cavalls que troben que el món no s'ajusta als seus desigs i es va quedar mirant a l'infinit.

Jo vaig mirar més enllà del llac, cap a la casa, i també vaig sospirar.

No era una visió prometedora. Era un casalot vell i tètric fet a l'estil vell i tètric, una monstruositat de pedra que fins i tot a l'home més ric d'Europa li costaria Déu i ajuda mantenir. Una de les seccions s'havia esfondrat i només en quedava una pila de pedres i bigues que treien el nas entre la runa. La Madeline vivia allà amb el seu germà bessó, en Roderick Usher, que estava lluny de ser l'home més ric d'Europa. Fins i tot tenint en compte el nivell modest i endarrerit de Ruràvia, els Usher eren de casa bona, però empobrida. Si se'ls jutjava segons la vara de la resta de la noblesa europea, eren pobres com les rates, i la casa n'era testimoni.

Pel que podia veure, no hi havia jardí. Notava una dolçor tènue en l'aire que devia venir d'alguna herba florida, però no era prou per dissipar la tristor de l'ambient.

—Jo de vós no el tocaria —va dir una veu al meu darrere.

Em vaig girar. En Hob va aixecar el cap, però la visita li va semblar tan decebedora com l'herba i el llac, i el va tornar a abaixar.

Era, com diria la meva mare, «una dona de certa edat». En el seu cas, l'edat devia rondar la seixantena. Anava abillada amb botes d'home i un vestit de muntar de *tweed* que ben bé semblava més vell que la casa.

Era alta i grossa i portava un barret gegantí que la feia encara més alta i grossa. Duia un quadern i una motxilla de cuir gran.

—El bolet —va dir mentre s'aturava al meu davant. Parlava amb accent britànic, però no de Londres, potser d'algun indret rural—. El bolet, jove... —La seva mirada va recórrer el meu rostre en sentit descendent i es va aturar a les insígnies militars del coll de la jaqueta. Aleshores la comprensió li va canviar la cara: «Ahà!».

No, «comprensió» no és la paraula més adient. Més aviat «classificació». Em vaig esperar per veure si donava per acabada la conversa o continuava.

—Jo de vós no el tocaria, oficial —va repetir tot assenyalant el bolet.

Vaig contemplar el bastó que tenia a la mà com si fos d'algú altre.

—Ah, no? Són verinosos?

Tenia una cara gomosa i mòbil. Va arrufar els llavis amb posat dramàtic.

—Són vermellons pestilents. *A. foetida*, no se'ls ha de confondre amb *A. foetidissima*, tot i que és improbable que d'aquests en trobem en aquest racó de món, no trobeu?

—No? —vaig intentar endevinar.

—Doncs no. Els *foetidissima* es troben a l'Àfrica. Aquest és endèmic d'aquesta part d'Europa. No són pas verinosos, però... vaja...

Va allargar la mà i jo li vaig donar el bastó. Em feia gràcia aquella dona; era evident que m'havia topat amb una naturalista. Vaig entendre millor la impressió de classificar-me que m'havia transmès. M'havia trobat una categoria, m'havia col·locat al clade corresponent i es disposava a desplegar la cortesia deguda mentre entràvem en matèries més crítiques com ara la taxonomia dels bolets.

—Fareu bé d'aguantar el cavall —em va dir—. I potser també de tapar-vos el nas—. Dit això, va ficar la mà a la motxilla per treure'n un mocador que es va portar al seu propi nas abans de fer un copet al vermelló pestilent amb la punta del bastó.

Va ser un copet de no res, però el barret del bolet de seguida es va tacar del mateix vermell porpra visceral de les làmines. Un instant més tard ens va assaltar una olor indescriptible, de carn podrida recoberta de llet agra i, el més terrible, una nota de pa acabat de fer que va fer desaparèixer la dolçor de l'aire i em va regirar l'estómac.

D'un salt, en Hob va clavar una estrebada a les regnes. No el culpava.

—Ecs!

—I aquest era dels petits —va dir la dona d'una certa edat— i encara no està madur, gràcies al cel. Els grans fan caure de cul i rinxolen els cabells —va dir mentre deixava el bastó a terra sense apartar-se el mocador de la boca—. D'aquí li ve el nom «pestilent». «Vermelló», com haureu vist, s'explica sol.

—Repugnant! —vaig dir, tot tapant-me la cara amb el braç—. Sou micòloga, aleshores?

No li veia la boca rere el mocador, però les seves celles van dibuixar sengles arcs sorneguers.

—Temo que només soc una aficionada, tal com, imagino, correspon al meu sexe.

Va amollar cada paraula com una dentegada, i tots dos vam compartir una mirada de comprensió mútua. Pel que jo sabia, a Anglaterra no hi ha soldats jurats i, fins i tot si n'hi hagués, potser ella hauria triat un altre camí. No era assumpte meu, de la mateixa manera que jo no n'era d'ella. Tots trobem el nostre camí al món, o no. Tot i així, podia intuir la forma que tenien alguns dels obstacles amb què ella devia haver hagut de maldar.

—Soc il·lustradora de professió —va dir ella en to sec—. Però l'estudi dels fongs m'interessa de tota la vida.

—I us ha fet arribar fins aquí?

—Ah! —Va fer un gest amb el mocador—. No sé quins coneixements teniu del tema, però aquest indret és extraordinari! Tantes formes inusuals! He trobat bolets que abans no es coneixien fora d'Itàlia, i una *Amanita* que sembla del tot des-

coneguda. Quan acabi els meus dibuixos, la Societat Micològica no tindrà altre remei que reconèixer-la, per aficionada que em consideri.

—I quin nom li posareu? —vaig preguntar. Em deixo per les passions obscures. A la guerra, m'havia arraulit al refugi d'un pastor esperant sentir l'enemic que pujava pel turó quan el pastor es va llançar a fer un discurs encès sobre els aspectes més complexos de la cria d'ovelles que estava a l'altura de qualsevol sermó religiós que jo hagués sentit a la vida. Cap al final, jo assentia amb convicció i amb ganes d'emprendre una croada contra els ramats febles als quals feien criar fins a l'extenuació, propensos a malalties i miasis, que prenien el lloc a les ovelles de bé d'aquest món.

—Cucs! —s'esgargamellava el pastor brandant el dit als meus nassos—. Cucs i pixera als plecs de la pell!

Me'n recordo sovint, d'aquell pastor.

—Li diré *A. potteri* —va dir la meva nova coneguda, que sortosament ignorava per on anaven els meus pensaments—. Em dic Eugenia Potter, i aconseguiré com sigui que el meu nom entri per sempre als annals de la Societat Micològica.

—M'ho crec —li vaig dir amb posat greu—. Jo em dic Alex Easton —em vaig presentar amb una inclinació de cap.

Ella va assentir. Una ànima inferior potser s'hauria avergonyit d'airejar les seves passions d'aquella manera, però era evident que la senyoreta Potter estava per damunt d'aquesta mena de febleses. O potser donava per fet que tothom seria capaç de reconèixer la importància de deixar una marca als annals de la micologia.

—Però aquests vermellons pudents —vaig dir— no són pas un nou descobriment científic, oi que no?

—Es van descriure fa anys —va respondre ella, fent que no amb el cap—. Descoberts en aquesta mateixa contrada, em penso, o molt a prop d'aquí. Fa temps, els Usher eren grans defensors de les arts, i un d'ells va encarregar una obra botàni-

ca. De *flors*, sobretot —el menyspreu amb què va pronunciar aquesta paraula em va delectar—, però també alguns bolets. I ni tan sols un botànic podria passar per alt l'*A. foetida*. Temo que en desconec el nom comú en gal·laci.

—Potser no en té.

Per si mai no has conegut cap gal·laci, el primer que heu de saber és que Gal·làcia està habitada per un poble caparrut, orgullós i ferotge que lluita de pena. Els meus avantpassats van recórrer Europa esbatussant-se i rebent pallisses a mans de qualsevol altre poble amb qui es topessin. Finalment es van instal·lar a Gal·làcia, que és a prop de Moldàvia i encara més petit. És possible que s'hi instal·lessin perquè allà no hi volia viure ningú més. L'Imperi otomà ni es va molestar a fer-nos un estat vassall, no sé si m'explico. És un indret fred i pobre i, si no et mors de caure en un forat o de gana, se't menja un llop. L'únic avantatge que té és que no ens envaeixen sovint. Bé, no ens envaïen, fins a la darrera guerra.

Durant tot aquell període de derrotes, vam desenvolupar una llengua pròpia, el gal·laci. Es diu que és pitjor que el finès, cosa que em sembla prou admirable. Cada cop que perdiem una batalla, ens endúiem alguns préstecs idiomàtics de l'enemic. De resultes, l'idioma gal·laci és tremendament idiosincràtic. (Tenim set tipus de pronoms, un dels quals, per exemple, es fa servir per als objectes inanimats i un altre, només per parlar de Déu. És pràcticament miraculós que no en tinguem un només per als bolets.)

—Allò d'allà, a l'altra banda del llac, és la casa Usher, per si us ho demanàveu —va fer la senyoreta Potter amb un cop de cap.

—Doncs sí —vaig respondre—. És allà on vaig. La Madeline Usher és una amiga de la infància.

—Ah —va dir la senyoreta Potter amb una veu per primera vegada titubejant. Va apartar la mirada—. He sentit dir que està molt malalta. Em sap greu.

—Han passat molts anys —vaig replicar mentre em duia la mà en un gest instintiu a la butxaca on portava la carta de la Madeline.

—Potser no és tan greu com diuen —va dir ella amb un to que, sens dubte, pretenia ser animós—. Ja sabeu com corren les notícies als pobles. Si esternudes al migdia, al vespre l'enterrador t'estarà prenent les mides.

—Esperem que sigui així. —Vaig abaixar la mirada cap al llac. Una brisa lleugera n'arrissava la superfície, que dibuixava llengües que llepaven la vora. Mentre contemplàvem l'aigua, una pedra va caure de la casa i es va capbussar. L'esquitxada semblava esmoreïda i tot.

L'Eugenia Potter va sacsejar el cap per deixondir-se.

—Bé, tinc esbossos per fer. Que tingueu bona sort, oficial Easton.

—I vós també, senyoreta Potter. Espero la bona nova de la vostra *Amanita*. —Em va fer adeu amb la mà i va creuar el camp, deixant petjades argentades sobre l'herba.

Vaig guiar en Hob cap al camí, que recorria la riba del llac. Era una imatge trista, tot i que ja albirava el final del trajecte. Més joncs desnerits i alguns arbres morts, massa grisos i putrefactes per poder-los identificar. (Era probable que la senyoreta Potter sí que pogués, tot i que jo mai no li demanaria de rebaijar-se a identificar vegetació.) Les vores de les pedres estaven recobertes de molsa, i per les esclatxes apareixien més vermellons pudents com protuberàncies obscenes. La casa, inclinada sobre el paisatge, semblava el bolet més gros de tots.

El meu acufen va triar aquell precís instant per atacar amb un xerric agut que ressonava a les meves orelles i apagava fins i tot el suau vaivé de l'aigua del llac. Em vaig aturar a esperar que passés. No és perillós, però de vegades torna el meu equilibri un xic qüestionable, i no tenia ganes de caure de nassos al llac. En Hob ja hi està habituat i em va esperar amb l'aire estoic d'un màrtir sotmès a tortura.

Per desgràcia, mentre se m'arreglaven les orelles, no tenia altra cosa que mirar que el casalot. Redeu, quina imatge més depriment.

És un clixé dir que les finestres d'un edifici són com ulls perquè als humans ens agrada trobar cares a qualsevol cosa i és evident que les finestres han de ser els ulls. La casa Usher tenia ulls a cabassos, o sigui que o bé era tot de cares una rere l'altra o una sola cara d'una criatura d'un altre ordre taxonòmic, com una aranya, tal vegada, amb rengleres d'ulls per tot el cap.

En general, no tinc una ment gaire imaginativa. Si em poséssiu a la casa més fantasmagòrica d'Europa a passar-hi la nit, dormiria com un tronc i al matí em llevaria amb gana. No dispo de cap mena de sensibilitat psíquica. Caic bé als animals, però de vegades penso que em deuen trobar frustrant, quan ells es queden tremolant amb els ulls clavats en esperits desconeguts mentre jo faig comentaris trivials com «Ai, quin quisso més bo!» o «Que vol una sardina, aquesta mixeta?». (Mira, si no feu el ridícul en presència d'un animal, com a mínim en la intimitat, és que no sou de fiar. Era una de les màximes del meu pare i encara no m'ha fallat mai.)

Donada aquesta manca d'imaginació, doncs, potser em perdonareu si dic que aquell lloc semblava estar de ressaca.

Què tenien la casa i el llac que els feia tan depriments? Els camps de batalla són llocs lúgubres, és clar, però ningú dubta per què. Allò era només un llac melangiós amb una casa melangiosa i algunes plantes melangioses. No hauria d'haver-me afectat l'ànim d'aquella manera.

Cert: totes les plantes semblaven mortes o moribundes. Cert: les finestres de la casa ho contemplaven tot com conques buides en una filera de calaveres, i què? Una filera de calaveres de debò no m'afectaria tant. Vaig conèixer un col·leccionista a París que... bé, tant li fa els detalls. Era una ànima bondadosa, tot i que li agradava col·leccionar coses ben estranyes. Però solia

posar barrets divertits a les seves calaveres segons l'època de l'any, tenien un aspecte prou alegre.

A la casa Usher li feia falta quelcom més que barrets divertits. Vaig muntar en Hob i el vaig posar al trot, amb pressa per arribar a la casa i deixar enrere aquell paisatge.